

Godišnji izvještaj o radu Kuće Ljudskih prava Zagreb za 2017. godinu

1. Uvod

Započeti proces organizacijskog razvoja Kuće ljudskih prava Zagreb (KLJP) iz prethodnog razdoblja dodatno je ojačan dvjema komponentama: uvođenjem radnog mjesta organizacijske koordinatorice i uvođenjem radnih timova. Timovi su: administrativno-organizacijski tim, programski tim te tim za fundraising i implementaciju projekata. Predviđenom organizacijskom promjenom osigurava se ravnomjeran i održivi razvoj organizacije te se osigurava kvaliteta implementacije programskih aktivnosti. U 2017. godini, KLJP proširuje svoj djelokrug i povećava broj zaposlenih uvođenjem radnog mjesta stručnog suradnika/icve – pravnik/ice. KLJP nastavlje djelovanje kao Centar znanja iz područja zaštite i promocije ljudskih prava u sklopu Razvojne suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnog društva, te svoj program zasniva na četiri metode rada: istraživanje i monitoring - u svrhu provedbe analiza javnih politika i objave istraživanja u području ljudskih prava, edukacije - u svrhu prijenosa specifičnih znanja i iskustava kroz metode neformalne edukacije o ljudskim pravima, te zagovaranja pozitivnih društvenih promjena u skladu s misijom i vizijom KLJP.

2. Administrativno i financijsko poslovanje

KLJP je tijekom 2017. godine vodila svoje poslovanje primjenjujući sve pozitivne zakonske propise i najbolju praksu poslovanja i rada organizacija civilnog društva. U korištenju financijskih i materijalnih resursa potrebnih za provođenje programskih aktivnosti rukovodili smo se načelima ekonomičnosti, racionalne potrošnje i održivog organizacijskog razvoja. Uredsko poslovanje obavljalo se uredno i transportno. Financijsko poslovanje vođeno je sukladno relevantnim propisima za neprofitni sektor uz omogućavanje jasnih revizorskih tragova, što je i vidljivo iz revizorskog mišljenja koje je dostupno na slijedećoj [poveznici](#).

U protekloj godini Kuća ljudskih prava nije mijenjala organizacijsku strukturu postavljenu 2015. godine, te organizacija djeluje kroz tijela: skupština, programski savjet, programski direktor, te ured Kuće ljudskih prava.

3. Program rada i provedba aktivnosti

3.1. Istraživanje i monitoring

U 2017. godini, nastavlja se rad na podizanju kvalitete istraživačkih aktivnosti, u cilju objavljivanja godišnjeg izvještaja o stanju ljudskih prava, kao i tematskih izvještaja koji služe kao temelj za daljnje zagovaračke aktivnosti.

Za potrebe praćenja stanja ljudskih prava i izrade Godišnjeg izvještaja o stanju ljudskih prava u RH za 2016. godinu, osuvremenjena je istraživačka metodologija uvođenjem efikasnijeg i kontinuiranog sistema monitoringa i prikupljanja priloga od suradničkih organizacija. Provedeno je istraživanje i napravljena analiza stanja ljudskih prava u 2017. godini u cilju objavljivanja Izvještaja o stanju ljudskih prava u RH za 2017. godinu koji će biti objavljen u 2018. godini.

Istraživački tim KLJP u 2017. godini nastavlja s redovnim izvještavanjem, sakupljanjem podataka i istraživanjem za Agenciju Europske unije za temeljna prava (FRA) zajedno sa Centrom za mirovne studije i B.a.B.e., za potrebu godišnjih i tematskih izvještaja – provedeno je i dostavljeno tematsko izvješće o upotrebi Povelje o temeljnim pravima EU, zaštiti djece bez pratnje u migracijama, pravima osoba s invaliditetom za potrebe godišnjeg izvještaja FRA, koji će biti objavljen u 2018. godini.

U studenom i prosincu 2017. godine KLJP provela je akcijsko istraživanje [“Besplatna primarna pravna pomoć u Hrvatskoj iz perspektive ovlaštenih pružateljica”](#) kojim se nastojalo utvrditi i razumjeti aktualnu situaciju u kojoj se nalazi sustav primarne besplatne pravne pomoći u Hrvatskoj. Kvalitativnim istraživanjem, odnosno provođenjem intervjua s relevantnim akterima (pravnim klinikama i udrugama pružateljicama primarne besplatne pravne pomoći) namjera nam je bila steći uvide o funkcioniranju sustava besplatne pravne pomoći u praksi, odnosno utvrditi eventualnu diskrepanciju između normativne i funkcionalne razine. ZBPP omogućava pristup pravosuđu građanima i građankama lošeg imovinskog statusa. Prvi je puta donesen 2008. godine, do kada je taj sustav bio fragmentiran u odredbama nekoliko zakona. Osim toga, pristupanjem EU

i usklađivanjem hrvatskog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom, Hrvatska se obvezala donijeti integralan i funkcionalan zakonski okvir kojim će omogućiti pristup pravosuđu građanima i građankama slabijeg imovinskog statusa. Unatoč donošenju Zakona i njegovom zamjenom novim u 2013. godini, nije provedeno obuhvatno i nacionalno empirijsko istraživanje kojim bi se utvrdile potrebe građana i građanki i karakteristike njihovih pravnih problema te shodno tome postavio zakonodavni okvir. Iako ograničenog opsega, ovaj izvještaj zamišljen je i kao zagovarački alat čija je ambicija otvoriti raspravu o nedostacima i nepravilnostima postojećeg sustava te potaknuti njegovo poboljšanje.

Kao dio međunarodne mreže Kuća ljudskih prava, sa sjedištem u Oslu, KLJP je sudjelovala u izradi tematskog izvještaja [„Funding Civil Society – How adaptable international donors can support organisations under increasing restriction“](#), koji adresira problem dokidanja ljudskih prava i otežavanje pristupa međunarodnim izvorima financiranja organizacijama civilnog društva. Izvještaj donosi principe i preporuke međunarodnim donatorima kako da nastave pružati podršku organizacijama civilnog društva koje zagovaraju ljudska prava, a koje se nalaze u nezahvalnoj situaciji u kojoj ih se onemogućava ostvariti financiranje, ali nastoji i osnažiti organizacije da

ojačaju svoja s međunarodnim donatorima. Onemogućavanje inozemnog financiranja mnogim se vladama pokazalo kao učinkovit način ometanja napora organizacija civilnog društva, a ta je situacija podjednako teška i za organizacije, i za donatore koji ih žele podržati. Međutim, vladajući trebaju uzeti u obzir kako organizacije koje zagovaraju ljudska prava odbijaju takvim restrikcijama biti utišane, a upravo ovaj izvještaj služi kao priručnik organizacijama i donatorima kako da adaptiraju svoje funkcioniranje.

Drugi tematski izvještaj, KLJP je objavila krajem 2017. godine, u cilju razumijevanja “oboljelih” neliberalnih demokracija. U suradnji s Human Rights House Foundation i partnerima iz Hrvatske, Poljske, Mađarske i Srbije objavila je publikaciju [“Oporom prema krnjim demokracijama Europe: Razumijevanjem scenarija neliberalnih vlasti do uspješnijeg otpora”](#) u kojem je predstavljena komparativna studija na slučajevima, Hrvatske, Mađarske, Poljske i Srbije. Namjera studije je identifikacija obrazaca političkog ponašanja i praksi kojima se podriva vladavina prava, urušavaju ljudska prava i temeljne slobode i marginaliziraju manjine te predstavljanje primjera najuspješnijih iskustava borbe protiv neliberalne vlasti. Nazali izvještaja bili su predstavljeni u sklopu ovogodišnjeg izdanja Human Rights Film Festivala, 8. i 9. prosinca u dvorani Müller Kina Europa na dvodnevnoj međunarodnoj konferenciji „**Il(l)iberal democracies: Europe between democracy and autocracy**“. Konferenciju su organizirali KLJP, Centar za mirovne studije i Platforma za međunarodnu građansku solidarnost Hrvatske (CROSOL). U nastojanjima pružanja jedinstvene definicije neliberalne demokracije te artikuliranja adekvatnih strategija otpora autoritarnim trendovima u Europi, konferencija je okupila neke od vodećih stručnjaka po pitanju međunarodnih odnosa i zaštite ljudskih prava, ali i istaknute ličnosti iz političkog života te aktiviste i pripradnike civilnog društva iz Hrvatske, Mađarske, Poljske, Latvije, Švicarske, Makedonije i Slovenije. Konferencija je započela uvodnim panelom na kojem su sudjelovali prof. dr. sc. Vesna Pusić, bivša ministrica vanjskih i europskih poslova, Jadranka Kosor, bivša premijerka i prof. Žarko Puhovski, profesor filozofije politike i politički analitičar. U svojoj srži, konferencija je pružila jedinstveno međusektorsko okruženje pogodno za poticanje dijaloga i otvaranje kritičke rasprave o jednom od najvažnijih i najkompliciranijih pitanja suvremene Europe – liberalan pristup politici u pitanje dovodi temelje multikulturalne politike EU koju neke države ne prihvaćaju.

Tijekom cijele 2017. godine, KLJP provodi analizu u svrhu objave tematskog istraživanja o zaštiti zviždača koje će sadržati preporuke za unaprjeđenje i implementaciju zakonodavnog okvira – pripremljen je nacrt istraživanja, te će se preliminarno istraživanje provoditi u i slijedećem razdoblju, a KLJP od kraja godine sudjeluje u Radoj grupi za izradu zakona o zaštiti zviždača.

KLJP nastavlja s izvještavanjem u području slobode okupljanja, u suradnji sa Europskim centrom za neprofitno pravo (European Center for Not-for-Profit Law –ECNL), te provodi monitoring javnih okupljanja u suradnji s volonterima. U području slobode govora, KLJP u suradnji sa GONG-om i Centrom za mirovne studije provodi monitoring govora mržnje na društvenim mrežama, te u suradnji sa istim organizacijama, podnijela je jednu kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu za javno poticanje na nasilje i mržnju iz članka 325 stavak 1 i 4 KZ-a.

3.2. Edukacija

U 2017. godini edukacijski program Kuće ljudskih prava bio je usmjeren na mlade, kroz dva nova edukacijska programa – [«Mladi zagovaratelji/ice za ljudska prava»](#) i [«Trening za trenere u području ljudskih prava»](#), te redovite edukacije o ljudskim pravima za učenike/ice, studente/ice koje obuhvaćaju terenske posjete KLJP, u suradnji sa OŠ Ljubljaničica, OŠ Voltino, Sveučilištem Leiden, Društvom afrikanaca Hrvatske, Srednjom školom Otočac, Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, mladim političarima/kama uključenim u PYN.

U listopadu 2017., KLJP je, uz podršku Vijeća Europe, organizirala Trening za trenere u području edukacije o ljudskim pravima, u cilju prenošenja znanja i vještina u poučavanju o ljudskim pravima. Kroz praktični dio treninga sudionici/ice su bili/le upoznati/e s metodama i alatima za provođenje formalnih i neformalnih programa obrazovanja za ljudska prava, te su stekli/le uvid u primjere dobre prakse i mogućnosti korištenja priručnika za obrazovanje za ljudska prava Kompas i Bookmarks. Trening se održao u prostorijama KLJP u Zagrebu, a okupio je 25 sudionica/ika – nastavnika/ica, učitelja/ica, studenata/ica, predstavnika/ica organizacija civilnog društva, osoba koje rade s mladima i za mlade. Tijekom četverodnevnog treninga, kroz predavanja i praktične radionice obradile su se teme diskriminacije i jednakosti, medijske pismenosti, slobode govora i govora mržnje, rodne ravnopravnosti, aktivnog građanstva i participacije. Po završetku treninga, svaki od sudionika/ica dobio/la je na korištenje priručnike za provedbu edukacija i daljnju mentorsku podršku pri osmišljavanju i provođenju vlastitih edukacija.

U studenom i prosincu, KLJP je uz podršku Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj, organizirala i započela s predavanjima na programu Mladi zagovaratelji/ice za ljudska prava, s ciljem prijenosa znanja i vještina u području zagovaranja za ljudska prava u šest međusobno povezanih treninga tijekom kojih se kroz dva dana intenzivno obrađuje jedna tema. Program je namijenjen studentima/icama završnih godina studija, a nastavlja se provoditi i u 2018. godini. Programom su kroz predavanja i radionice obuhvaćene teme: uvod u ljudska prava; rasizam, ksenofobija i diskriminacija; tranzicijska pravda; sigurnost i ljudska prava; ravnopravnost spolova; socijalna, ekonomska i kulturna prava. Studenti/ice će osim sudjelovanja na predavanjima i radionicama imati priliku steći kompetencije u pisanju stručnih, multidisciplinarnih članaka uz mentorstvo u pisanju eseja na odabranu temu, koji će biti objavljeni u Priručniku za zagovaranje i na blogu KLJP „Samizdat“. Predavači i mentori na programu su istaknuti stručnjaci i stručnjakinje iz organizacija civilnog društva i institucija s dugogodišnjim iskustvom u području zagovaranja i ljudskih prava.

U 2017. godini, KLJP je provela internship program u trajanju od 3 mjeseca, u kojemu su sudjelovale četiri studentice. U sklopu bavljenja istraživačkim i zagovaračkim aktivnostima, KLJP je osigurala polaznicama primjenu znanja i vještina stečenih u dosadašnjem obrazovanju kroz praksu, stjecanje uvida specifičnosti djelovanja mreža organizacija civilnog društva, stjecanje novih znanja i vještina kroz kratku edukaciju te rad u vibrantnom i stručnom okruženju, razvijanje istraživačkih, organizacijskih i komunikacijskih vještina, upoznavanje s radom domaćih i međunarodnih institucija, organizacija i stručnjaka/inja iz zemlje i inozemstva.

3.3. Zagovaranje

Kuća ljudskih prava kontinuirano djeluje u području zagovaranja pozitivnih društvenih promjena i ostvaruje suradnju i povezivanje s tijelima državne uprave kroz: sudjelovanje u Nacionalnom preventivnom mehanizmu u području promicanja i zaštite ljudskih prava i sloboda, naročito u vezi sa sprečavanjem mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja te zaštite osoba lišenih slobode (NPM); članstvom u Savjetu za razvoj civilnog društva iz reda organizacija za zaštitu ljudskih prava; članstvom u Savjetu za ljudska prava Pučke pravobraniteljice, aktivnim sudjelovanjem u otvorenim javnim savjetovanjima u postupku donošenja zakona, drugih propisa i akata te aktivnim sudjelovanjem u umrežavanju i aktivnostima javnog zagovaranja članstvom na međunarodnoj razini u Civic Solidarity Platform i Legal Expert Advisory Panel (LEAP, mreža stručnjaka iz kaznenog prava i ljudskih prava na EU razini), te kroz suradnju s Mrežom Kuća ljudskih prava (The Human Rights House Network), a posebno s predstavništvima Sekretarijata Mreže u Oslu, Ženevi i Bruxellesu

U suradnji sa stručnjacima iz područja ljudskih prava razvijen je blog „[Samizdat](#)“ u cilju tematiziranja društvenih problema i situacija iz perspektive ljudskih prava koje doprinosi razumijevanju pojedinaca i društva u cjelini o svakodnevnoj važnosti poštivanja, zaštite i promicanja ljudskih prava svih osoba. Objavljeno je 6 članaka: Sloboda medija danas, Branitelji ljudskih prava na udaru restriktivnih politika, Bolesne demokracije Europe, Novinarstvo nije zločin!, Besplatna pravna pomoć u Hrvatskoj: sustav bez sustava, Sloboda okupljanja – izazovi i stanje u Hrvatskoj.

U 2017. godini, KLJP započinje rad na promicanju ekonomskih, socijalnih i kulturnih pravima, kroz aktivnosti zagovaranja ratifikacije Europske socijalne povelje (revidirane).

3.4. Stanje po projektima

Nastavljeno je sa provedbom projektnih aktivnosti programa Centra znanja. Sve aktivnosti projekta su provedene, te su zaključeni izvještaji i financijsko stanje za proteklu godinu. Uspješno je proveden i završen projekti «[IPA Education for citizens – citizens for social development and solidarity](#)», sa partnerima GONG-om, CMS-om i Udrugom B.a.b.e.».

U 2017. godini, KLJP uz podršku Grada Zagreba provodi projekt «Pluralizam vjera i uvjerenja: perspektiva ljudskih prava», s ciljem daljnjeg provođenja istraživanja i zagovaranja u području vjerskih prava i sloboda, te kroz jednokratnu potporu Grada Zagreba gradi kapacitet za daljnje istraživačke i monitoring aktivnosti u području ljudskih prava.

U 2017 godini, KLJP je započela s provedbom projekta «Mreža gradova i civilnog društva za suzbijanje rasizma i diskriminacije» u suradnji sa Inicijativom mladih za ljudska prava i EGAM-om, u sklopu EU Programa o Pravima, jednakosti i građanstvu. Projekt se provodi s ciljem unapređenja mehanizama zaštite od diskriminacije i rasizma na lokalnom nivou kroz suradnju gradova i organizacija civilnog društva.

U sklopu EU Programa za pravosuđe (2014.-2020.). programa, provode se projekti «SIR» - The Importance of Appearances – How Suspects and Accused Persons are Presented in the Courtroom, in Public and in the Media i projekt «ProCam» - Procedural rights observed by the

Camera - Audiovisual recording of interrogations in the EU, u suradnji sa Hungarian Helsinki Committee i partnerskim organizacijama civilnog društva iz EU. U kolovozu je započeto i sa provedbom projekta «V-START», koji ima za cilj ojačati svijest žrtava o sustavu podrške i olakšavanje pristupa postojećim pravnim lijekovima i zaštite njihovih temeljnih prava, s fokusom na žrtve zločina iz mržnje. Projekt se provodi u suradnji sa organizacijama civilnog društva COSPE, ZARA i European Forum for Migration Studies. U prosincu 2017. godine, KLJP u suradnji sa Ministarstvom pravosuđa Finske, Centrom za mirovne studije, GONG-om i Udrugom za podršku žrtvama iz Finske, započinje provedbu projekta PROTIV MRŽNJE. Cilj projekta je rad na temi zločina iz mržnje i govora mržnje u društvu, a aktivnosti uključuju poboljšanje sustava bilježenja i praćenja, podizanje kapaciteta policije, državnog odvjetništva i sudova kao trolista najvažnijih aktera u borbi protiv ovih pojava.

